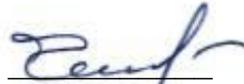

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І.А.
«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Молодіжна політика»

Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	«Соціальна та молодіжна робота»
Статус	Обов'язкова
Загальний обсяг	5 кредитів ЄКТС (150 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання	5, 6 чверті, 3-й семестр

Викладач: д. і. н., проф. Бородин Є.І.

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Молодіжна політика» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої-професійної програми «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 19 с.

Розробник:

– Бородін Євгеній Іванович – професор, доктор історичних наук, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки бакалаврів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності І10 Соціальна робота та консультування (231 Соціальна робота) (протокол № 1 від 28.08.2025).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	6
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	6
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури	9
6.3 Критерії	10
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	14
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	14

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 Соціальна робота здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. До дисципліни Ф1 «Молодіжна політика» віднесено такі результати навчання:

ПРН8	Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях
ПРН13	Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів
ПРН16	Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу
ПРН25	Застосовувати інструменти аналізу та оцінювання потреб молоді, демонструвати вміння планувати та організовувати заходи молодіжної роботи.
ПРН26	Демонструвати вміння залучати молодь до участі у формуванні та реалізації молодіжної політики, заходах молодіжної роботи.
ПРН27	Обґрунтовувати вибір та застосовувати форми і методи молодіжної роботи, спрямовані на підтримку та розширення можливостей молоді в суспільному житті з метою підсилення впевненості молоді у власних силах

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти компетентностей у сфері молодіжної політики на основі засвоєння знань щодо ідей, принципів, заходів, основних тенденцій, механізмів формування та реалізації молодіжної політики й вироблення вмінь застосування різних форм участі молоді в молодіжній політиці.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
ПРН8	ПРН8.1-Ф1	Продемонструвати <i>вміння аналізувати</i> зміст молодіжної політики та молодіжної роботи в контексті молодіжної політики, основні напрями формування та реалізації молодіжної політики в Україні
ПРН13	ПРН13.1-Ф1	Продемонструвати <i>здатність оцінювати</i> ефективність і результативність молодіжної політики, сучасний стан нормативно-правового забезпечення публічної політики в молодіжній сфері, історію розвитку молодіжного законодавства в Україні
ПРН16	ПРН16.1-Ф1	Продемонструвати <i>здатність виявляти та застосовувати</i> ресурси інфраструктури сучасної молодіжної політики в Україні, громадських організацій в формуванні та реалізації молодіжної політики
ПРН25	ПРН25.1-Ф1	Продемонструвати <i>здатність застосовувати</i> інструменти участі молоді в молодіжній політиці на національному, регіональному, місцевому рівнях, зокрема участі в розробці та реалізації молодіжних програм, діяльності молодіжних центрів, консультативно-дорадчих органах
ПРН26	ПРН26.1-Ф1	Продемонструвати <i>знання</i> механізмів та інструментів залучення молоді до формування та реалізації молодіжної політики в Україні, здійснення молодіжної роботи на державному, регіональному та місцевому рівнях
ПРН27	ПРН27.1-Ф1	Продемонструвати <i>вміння виявляти та застосовувати</i> методи молодіжної роботи у контексті завдань сучасної молодіжної політики, інструменти молодіжної роботи

3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Соціальна політика	<ul style="list-style-type: none"> – продемонструвати <i>здатність</i> аналізувати основні проблеми, які існують у процесі реалізації завдань соціальної політики та розробляти конкретні пропозиції на шляху до їх вирішення; – продемонструвати <i>вміння</i> визначати пріоритетні напрями соціальної політики в Україні з метою дотримання прав і законних інтересів громадян; – продемонструвати <i>знання</i> та практичні <i>навички</i> щодо оцінювання основних інструментів формування вітчизняної соціальної політики.

4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	75	33	42	8	67
практичні	75	33	42	6	69
лабораторні	–	–	–	–	–
семінари	–	–	–	–	–
РАЗОМ	150	66	84	14	136

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	75
ПРН8.1-Ф1 ПРН26.1-Ф1 ПРН27.1-Ф1	1. Сутність державної молодіжної політики 1.1. Молодь як суб'єкт та об'єкт молодіжної політики. 1.2. Зміст молодіжної політики. 1.3. Характеристика ефективної та результативної молодіжної політики 1.4. Молодіжна робота в контексті молодіжної політики	10
ПРН16.1-Ф1 ПРН25.1-Ф1	2. Молодіжний вимір діяльності ООН 2.1. Стратегічні та програмні документи ООН з питань молоді 2.2. Інституційний аспект діяльності ООН у молодіжній сфері 2.3. Основні інструменти молодіжної політики ООН 2.4. Глобальні цілі сталого розвитку 2030 (3 «Міцне здоров'я», 4 «Якісна освіта», 5 «Гендерна рівність», 8 «Гідна праця та економічне зростання», 10 «Зменшення нерівності», 11 «Сталий розвиток міст і громад») та молодіжна політика	10
ПРН16.1-Ф1 ПРН25.1-Ф1	3. Молодіжна політика Ради Європи 3.1. Концептуальні документи молодіжної політики Ради Європи 3.2. Інфраструктура молодіжної політики та молодіжної роботи 3.3. Механізм спільного управління 3.4. Співпраця Ради Європи та України у молодіжній сфері	10
ПРН8.1-Ф1 ПРН13.1-Ф1	4. Державна політика у молодіжній сфері України: концептуальні засади	10

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ПРН25.1-Ф1	4.1. Генеза концептуальних положень молодіжної політики в Україні	
	4.2. Стратегічне бачення сучасної молодіжної політики в Україні	
	4.3. Основні засади програмотворення у молодіжній сфері	
	4.4. Основні напрями формування та реалізації молодіжної політики в Україні	
ПРН13.1-Ф1	5. Нормативно-правова база державної молодіжної політики в Україні	10
	5.1. Історія розвитку молодіжного законодавства в Україні	
	5.2. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення публічної політики в молодіжній сфері	
	5.3. Основні напрямки удосконалення нормативно-правової бази молодіжної політики в Україні	
ПРН16.1-Ф1 ПРН25.1-Ф1 ПРН26.1-Ф1 ПРН27.1-Ф1	6. Інституційне забезпечення молодіжної політики в Україні	15
	6.1. Інфраструктура сучасної молодіжної політики в Україні	
	6.2. Органи публічного управління в молодіжній сфері	
	6.3. Державні, комунальні, громадські та комерційні структури молодіжного спрямування	
	6.4. Вплив децентралізації на інституціональну складову молодіжної політики	
	6.5. Роль громадських організацій в формуванні та реалізації молодіжної політики	
ПРН25.1-Ф1 ПРН26.1-Ф1 ПРН27.1-Ф1	7. Інструменти молодіжної політики в Україні	10
	7.1. Державний, регіональний та місцевий рівень як суб'єкти застосування інструментів молодіжної політики	
	7.2. Молодіжна програма	
	7.3. Молодіжний центр	
	7.4. Консультативно-дорадчі органи	
	Практичні заняття	75
ПРН8.1-Ф1 ПРН26.1-Ф1 ПРН27.1-Ф1	1. Сутність державної молодіжної політики	10
ПРН16.1-Ф1 ПРН25.1-Ф1	2. Молодіжний вимір діяльності ООН	10
ПРН16.1-Ф1 ПРН25.1-Ф1	3. Молодіжна політика Ради Європи	10
ПРН8.1-Ф1 ПРН13.1-Ф1	4. Державна політика у молодіжній сфері України: концептуальні засади	10

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ПРН25.1-Ф1		
ПРН13.1-Ф1	5. Нормативно-правова база державної молодіжної політики в Україні	10
ПРН16.1-Ф1 ПРН25.1-Ф1 ПРН26.1-Ф1 ПРН27.1-Ф1	6. Інституційне забезпечення молодіжної політики в Україні	15
ПРН25.1-Ф1 ПРН26.1-Ф1 ПРН27.1-Ф1	7. Інструменти молодіжної політики в Україні	10
РАЗОМ		150

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час-екзамену за бажанням здобувача вищої освіти
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	індивідуальне завдання	виконання завдання під час самостійної роботи, публічний захист під час практичного заняття		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного та індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) управління комплексними проектами, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
навчання із значним ступенем автономії	- самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Активований корпоративний акаунт НТУ «ДП» (student.i.p@nmu.one). Microsoft Office 365. Застосунки Microsoft Office: Teams, Forms, Whiteboard, OneNote. Платформа дистанційного навчання НТУ «ДП» Moodle. Підключення до Internet.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Бородін Є.І. Державна молодіжна політика в Україні: механізм формування та реалізації в контексті розвитку : навчальний посібник. 2-ге видання. Дніпро : Грані, 2019. 176 с.

2. Бородін Є.І. Державна молодіжна політика в Україні: механізм формування та реалізації в контексті розвитку : навч. посіб. Дніпро : Грані, 2018. 120 с.

3. Молодіжна політика в Україні: навчальний посібник / П.В. Горінов, Р.Г. Драпушко, Н.А. Драпушко, О.Є. Ільюк / за заг. ред. акад., проф. В.П. Андрущенко. Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2023. 304 с. URL:

https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/41069/Horinov_Drapushko_Drapushko_Liuk.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Додаткові

1. Соціальний захист населення та захист прав дітей у територіальній громаді: путівник для сільських, селищних та міських голів : практ. посіб. / Є. Бородін та ін. Дніпро : ГО «ДЛСП», 2025. 74 с.

2. Вплив війни на молодь в Україні. Авторки: І. Волосевич, І. Когут, Т. Жерьобкіна, Ю. Назаренко. Київ. 2023. 77 с. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/vplyv-viyny-na-molod-v-ukrayini>.

3. Тарасенко Т.М., Пугач А.М. Соціальний розвиток молоді у сфері вищої освіти: державно-управлінський аспект: монографія. Дніпро : пороги, 2017, 244 с.

4. Реформування молодіжної політики відповідно до сучасних запитів молоді та держави. Щорічна доповідь Президентіві України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2012–2021 років) / [редкол.: Попатенко М.М., гол. ред. колег.; Бондар Т.В. та ін.]. Київ: ТОВ «Ройлайд», 2021. – 100 с. (авт. внесок – Р. 3. Модернізація концептуальних і нормативно-правових засад молодіжної політики України, пп. 4.1. Формування молодіжних структур органів місцевого самоврядування в процесі децентралізації, 4.4. Підвищення рівня компетентностей фахівців молодіжної сфери засобами неформальної освіти, С. 49 – 79. С. 81 – 87, С. 97 – 103.)

5. Молодь на ринку праці: навички ХХІ століття та побудова кар'єри. Щорічна доповідь Президентіві України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2018 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики. Київ, 2019. 107 с. (авт. внесок – п. 3.2. Нормативно-правове забезпечення розвитку молодіжного сегменту ринку праці в Україні. С. 63 – 73.)

6. Участь молоді в процесах реформування держави. Щорічна доповідь Президентіві України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2017 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол. : Жданов І.О., гол. ред. колег., Ярема О.Й. та ін.]. Київ : ДП «Редакція інформаційного бюлетеня «Офіційний вісник Президента України», 2018. 100 с. (авт. внесок – пп. 4.1. Державна молодіжна політика як інструмент залучення молоді до реформування держави. С. 67 – 77.)

7. Borodin Ye. (2017), Implementing CSYP in Ukraine – Experience and challenges. *Needles in haystacks. Finding a way forward for cross-sectoral youth policy* : Youth Knowledge book № 21. P. 177 – 194. Council of Europe, 2017. URL: <http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/1667851/Needles-In-Haystacks-WEB.pdf/b63de6f1-9dd6-66e6-9493-d1ed7aed6ec3>.

8. Williamson Howard, Basarab Tanya (eds). The history of youth work in Europe. Pan-European and transnational youth organisations The overall lessons learned from the history project. 2019. Volume 7. 216 p. (Borodin Yevgeniy. Youth work in Ukraine: from Soviet model to international integration (Chapter 13). P. 175 – 190. URL: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261623/PREMS-096319-History-7-WEB.pdf/bb1f0438-5184-836a-fed3-27f793900bad>.

9. Бородин Є., Острікова А. Сучасні механізми формування молодіжних структур в органах місцевого самоврядування територіальних громад. *Аспекти публічного управління*. 2021. № 6. С. 5 – 12.

10. Borodin Ye., Kalashnyk N. (2020), Youth Participation as a Public Policy Instrumentat Local Level. Ukrainian Experience. *Urban Policy System in Strategic Perspective: From V4 to Ukraine*. Kamil Glinka (editor). Series Studies in Politics, Security and Society. Vol. 34. pp. 211 – 222. **(Scopus Indexed)**

11. Тарасенко Т.М. Волонтерська діяльність як пріоритет державної молодіжної політики в Україні. управління та місцеве самоврядування. – 2016. – № 2 (29). – С. 121–129. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2016/2016_02\(29\)/17.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2016/2016_02(29)/17.pdf)

12. Слюсар С.Т., Морозюк Н.В. Формування та реалізація лідерського потенціалу молоді об'єднаних територіальних громад України. *Економічний вісник університету*. 2019. Вип. 40. С. 31–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2019_40_7.

13. Краснопольська Т.М. Механізм реалізації молодіжної політики. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса*. Серія : Політичні науки. 2019. № 4. С. 47–52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdonnupn_2019_4_9

14. Смокова Г.І. Інститути соціалізації як механізм реалізації державної молодіжної політики в Україні. *Політичне життя*. 2019. № 2. С. 69–73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pollife_2019_2_13.

15. Краснопольська Т. М. Європейські моделі молодіжної політики та перспективи для України. *Політичне життя*. 2019. № 3. С. 31–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pollife_2019_3_7.

16. Ступак О. Особливості соціальної активності молоді в інститутах громадянського суспільства. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2019. Вип. 10. С. 223–234. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prptma_2019_10_21.

17. Глущенко М.О., Степанченко А.В. Національно-патріотичне виховання молоді в сучасному суспільстві. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2019. Вип. 29–30. С. 30–32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sochumj_2019_29-30_13.

18. Ярощук І. В. Соціальне та молодіжне будівництво в Україні: правовий аспект. *Держава і право*. Серія : Юридичні науки. 2019. Вип. 84. С. 86–96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jurnaukdir_2019_84_9.

19. Тілікіна Н.В. Національні показники становища молоді як інструмент моніторингу й оцінки ефективності реалізації молодіжної політики в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 21. С. 111–121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2019_21_20.

20. Біляєв Я.М. Аналіз грантових програм європейського союзу, що сприяють соціальній мобільності молоді. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 21. С. 137–142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2019_21_24.

21. Курило Н.О. Погляд молоді з тимчасово окупованих територій на події в Україні 2014–2019 рр. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Педагогічні науки. 2019. № 6(1). С. 16–25. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2019_6\(1\)_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2019_6(1)_4).

22. Ступак О. Технології формування соціальної активності молоді в інститутах громадянського суспільства. *Витоки педагогічної майстерності*. Серія : Педагогічні науки. 2019. Вип. 24. С. 185–190. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2019_24_41.

23. Васильєв А.О. Пріоритетні напрями державної політики щодо соціально-економічного захисту молоді в Україні. *Теорія та практика державного управління*. 2019. Вип. 2. С. 128–134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Трpdu_2019_2_18.

24. Міненко В.Л., Жадан О.В. Євроінтеграційні тенденції розвитку державної політики зайнятості молоді в Україні. *Теорія та практика державного управління*. 2019. Вип. 2. С. 242–250. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Трpdu_2019_2_31.

25. Пеша І.В. Обґрунтування напрямів та завдань молодіжної роботи на рівні територіальної громади. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19-20. - С. 155–160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2020_19-20_26.

26. Смокова Г. Державна молодіжна політика в Україні: поняття та сутність. *Evropský politický a právní diskurz*. 2019. Sv. 6, Vyd. 5. С. 137–142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpopr_2019_6_5_21.

27. Пеша І. Молодіжні банки як інноваційна технологія молодіжної участі. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2023. Вип. 1. С. 57–63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/srso_2023_1_8.

28. Жилієв І.Б. Інституціоналізація підтримки українських дослідників – молодих вчених: досвід та проблеми. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 265–269. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/anpopr_2023_3_50.

Нормативно-правові акти

1. Про основні засади молодіжної політики: Закон України 27 квітня 2021 р. № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>.

2. Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року: указ Президента України 12 березня 2021 р. № 94/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#Text>.

3. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : закон України від 21 червня 2001 року № 2558-III. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>.

4. Про участь громадян у місцевому публічному житті : рекомендація Rec (2001) 19 Ради Європи від 6 грудня 2001 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_739.

5. Переглянута Європейська хартія участі молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівні (21 травня 2003 р.) : Конгрес місцевих та регіональних влад Європи URL: http://humanrightsinukraine.org.ua/wpcontent/uploads/2015/10/eu_charter_ukr.pdf.

6. Рекомендація CM/Rec(2017)4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про молодіжну роботу від 31 травня 2017 р. URL: <https://rm.coe.int/recommendation-cmrec-2017-4-ukr/16808e4d93>.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство молоді та спорту України. Офіційний сайт. URL: <https://mms.gov.ua/>.

2. НДЦ «Інститут сімейної та молодіжної політики імені Олександра Яременка». URL: <https://dismp.gov.ua/>.

3. Навчальний портал територіальних громад. URL: <https://portal-gromady.msp.gov.ua/>.

4. Всеукраїнський молодіжний центр. URL: <https://auyc.org.ua/>.

5. Громадська спілка «Національна молодіжна рада України». URL: <https://nycukraine.org/>.

6. European Youth Portal. European Union. URL: https://youth.europa.eu/home_en.

7. National Erasmus+ Office in Ukraine. URL: <https://erasmusplus.org.ua/korysni-posylannya/>.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Молодіжна політика»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої-професійної програми «Соціальна та молодіжна робота»
спеціальності 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота»

Розробник:
Євгеній Іванович Бородін

У редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19